

Milena Stasiak

Postępowanie Polskiego Związku Logopedów w procedowaniu aktów prawnych regulujących zawód logopedy

Logopeda pracujący w państwowych lub prywatnych instytucjach nie powinien akceptować zasad lub wytycznych, które kolidują z jego zawodową niezależnością lub ją ograniczają; powinien wspierać kolegów w obronie ich zawodowej niezależności.
Kodeks Etyczny Logopedy, pkt 2.2.6.

Uzasadnienie podjęcia prac nad projektem ustawy o zawodzie logopedy

Kierując się przywołanym zapisem Kodeksu Etycznego jako mottem postępowania, Zarząd PZL, któremu przewodniczę od 3 czerwca 2022 r., zaplanował przygotowanie uniwersalnego projektu ustawy o zawodzie logopedy. Akt ten zakłada uregulowanie pracy wszystkich logopedów, niezależnie od miejsca zatrudnienia. W PZL zrzeszamy logopedów zatrudnionych we wszystkich podmiotach publicznych oraz niepublicznych (edukacyjnych, medycznych i innych), w tym logopedów prowadzących działalność gospodarczą, i zabiegamy o ujednoczenie warunków ich pracy. Uważamy, że nasz zawód wymaga osobnej regulacji ze względu na jego specyfikę. To wyzwanie koreluje z zapisami Statutu PZL. W ramach zadań statutowych dbamy o jakość pomocy logopedycznej, podnoszenie kompetencji wszystkich logopedów i weryfikację tych kompetencji oraz niezależność naszej profesji. Pierwsze prace podjęliśmy w drugiej połowie 2022 r., przygotowując szkic i założenia projektu ustawy o zawodzie logopedy i samorządzie zawodowym logopedów, następnie przekazaliśmy je do zaopiniowania prawnikom współpracującym z PZL. Po raz pierwszy założenia do projektu ustawy o zawodzie logopedy przedstawiliśmy w trakcie debaty w Sejmie 26 kwietnia 2023 r., zabiegając o wsparcie posłów dla jej dalszego procedowania. Ustawa będzie obejmować katalog przepisów przejściowych oraz artykuły merytoryczne, np.:

- określające zasady i warunki funkcjonowania zawodu logopedy (formy, przestrzeganie tajemnicy zawodowej, zasady etyki zawodowej),
- ochronę prawną tytułu zawodowego logopedy (neurologopedy, surdologopedy),
- zasady doskonalenia zawodowego (w formie przepisów ogólnych),
- zasady uzyskiwania uprawnień neurologopedy, surdologopedy,
- funkcjonowanie izby zawodowej/samorządu i zasady odpowiedzialności zawodowej,
- Rejestr Logopedów.

W lipcu 2023 r. w konsultacji ze zrzeszonymi środowiskami logopedycznymi, reprezentowanymi zarówno przez akademików, jak i logopedów praktyków, powołaliśmy zespoły i grupy merytoryczne, których członkowie zobowiązali się pracować nad przygotowaniem ostatecznego kształtu projektu ustawy. Uczestnicy spotkania zaopiniowali przygotowany przez PZL projekt ankiety, który w ramach konsultacji skierowaliśmy do logopedów. W ciągu niecałych dwóch tygodni otrzymaliśmy odpowiedzi od 1364

respondentów. Wyniki ankiety dostępne są na stronie www.logopeda.org.pl (<https://logopeda.org.pl/new.php?id=1439>) i zostaną uwzględnione w dalszym procedowaniu ustawy.

Projekt Ustawy o niektórych zawodach medycznych

W styczniu 2023 r., równoległe do zainicjowanych przez PZL przygotowań opracowania odrębnej, międzyresortowej ustawy dla zawodu logopedy, Ministerstwo Zdrowia upubliczniło wyniki konsultacji społecznych oraz zmodyfikowany, odmienny od projektu ustawy o zawodzie logopedy, Projekt Ustawy o niektórych zawodach medycznych, w którym to akcie prawnym nie uwzględniono opinii i postulatów PZL zgłaszanych w ramach prowadzonych formalnie konsultacji społecznych. Podobnie potraktowano wnioski większości pozostałych podmiotów – przedstawicieli wielu innych zawodów. W ramach konsultacji wykazano liczne błędy opracowanego projektu ustawy. Niniejszy akt prawny zakładał uregulowanie zawodu logopedy według standardów zatrudnienia i wymagań stawianych placówkom medycznym bez uwzględnienia specyfiki i interdyscyplinarnego charakteru naszej profesji oraz ograniczał samorządność i niezależność funkcjonowania logopedów pracujących w podmiotach niemedyce. Podjęliśmy zatem stanowcze kroki, aby przeciwdziałać proponowanym i w naszej opinii niekorzystnym dla ogółu logopedów rozwiązaniom. Wzięliśmy pod uwagę fakt, że wielu logopedów pracuje jednocześnie w różnych placówkach, podlegających zarówno resortom edukacji, zdrowia, jak i innym.

Na podstawie dostępnych danych oszacowaliśmy, że logopedzi w najmniejszym wymiarze zatrudnieni są w placówkach medycznych, co potwierdziły wyniki badania ankietowego PZL przeprowadzonego wśród 1364 logopedów w lipcu 2023 r.

Tabela 1. Struktura zatrudnienia w poszczególnych placówkach (Famuła-Jurczak, Wiśniewska, 2023)

Lp.	RODZAJ PLACÓWKI	LICZBA ZATRUDNIONYCH	% ZATRUDNIONYCH
1.	EDUKACYJNA	970	71,2
2.	DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	670	49,2
3.	MEDYCZNA	314	23
4.	FUNDACJE, STOWARZYSZENIA, ŻŁOBKI, MOPS	239	17,5
5.	UCZELNIE, OŚRODKI DOSKONALENIA	131	9,6

I ETAP NEGOCJACJI W MINISTERSTWIE ZDROWIA

W pierwszym etapie negocjacji z Ministerstwem Zdrowia (dalej MZ), czyli 27 stycznia 2023 r., PZL skierowało do MZ postulaty o pozostawienie w projekcie ustawy tylko logopedów zatrudnionych w placówkach medycznych z wyłączeniem pozostałych logopedów, którzy stanowią znaczną większość. MZ nie zgodziło się jednak na modyfikację projektu ustawy, pozbawiając logopedów zatrudnionych w placówkach medycznych takiej możliwości.

Jednocześnie w związku z procedowaniem projektu autorstwa MZ w przestrzeni publicznej pojawiły się interpretacje, które podważały kompetencje logopedów tzw. niemedycznych. W opinii PZL prezentowane zachowania nielicznych zwolenników projektu ustawy resortowej, które umniejszały rolę logopedów niemedycznych, były niezgodne z Kodeksem Etycznym Logopedy. Postanowiono przeciwdziałać zjawisku dzielenia środowiska logopedów i wątpliwym profitom, które obiecywano mniejszej grupie zawodowej kosztem sytuacji zawodowej większości.

Na spotkaniu z wiceministrem zdrowia Piotrem Bromberem, w którym wzięłam udział wspólnie z ówczesną przewodniczącą Polskiego Towarzystwa Logopedycznego prof. nadzw. dr hab. Jolantą Panasiuk, przedstawiliśmy jednoznaczne wspólne stanowisko PZL i PTL, negatywnie opiniujące projekt ustawy. W tym samym dniu w celu przeciwdziałania dotychczasowym praktykom ignorowania wniosków składanych pisemnie i ustnie w MZ złożono w Kancelarii Ministerstwa Zdrowia zgłoszenie PZL zainteresowania pracami nad projektem Ustawy o niektórych zawodach medycznych, na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. 2005 nr 169 poz. 1114), co umożliwiło reprezentantom PZL udział w dalszym procedowaniu projektu ustawy. Ponowiono zgłoszenie, gdy ustawa została przekazana do Sejmu. W tym samym czasie intensywnie zabiegaliśmy o wsparcie sojuszników oraz innych środowisk logopedycznych.

II ETAP NEGOCJACJI W MINISTERSTWIE ZDROWIA

W trakcie indywidualnych, odrębnych spotkań w MZ 12 kwietnia 2023 r. (w pierwszym uczestniczyłam jako reprezentantka PZL, natomiast na następne spotkanie tego samego dnia zaproszono liderkę OPŚA – dr hab., prof. UW Anitę Lorenc) solidarnie ponowiłyśmy apel o opracowanie osobnej ustawy o zawodzie logopedy oraz wyłączenie logopedów z projektu MZ. Następnie MZ, w odpowiedzi na mój wniosek o zorganizowanie spotkania konsultacyjnego także z przedstawicielami oddolnego ruchu – Protestu Logopedów (data pierwszej konsultacji z PL to 17.04.2023 r.) oraz wspólnego spotkania dla liderów pozostałych środowisk, zaproponowało kolejne spotkania z wiceministrem oraz pracownikami departamentu MZ, odpowiedzialnymi za opracowanie projektu ustawy (daty spotkań grupowych: 25.04.2023 oraz 9.05.2023 r.).

W międzyczasie odbyły się konsultacje PZL w regionach. Ponieważ PZL wyraża opinie w oparciu o uchwały Zarządu Głównego, w obecności, po wysłuchaniu stanowisk i przy akceptacji przewodniczących oddziałów, podjęto jednogłośnie decyzję, na podstawie której

oświadczono w MZ na ww. spotkaniu z udziałem reprezentantów innych środowisk logopedycznych (w tym medycznych), że jako PZL oczekujemy wyłączenia logopedów z ustawy, co jest tożsame z opinią i stanowiskiem ogłoszonym we wspólnym oświadczeniu OGÓLNOPOLSKIEGO POROZUMIENIA ŚRODOWISK LOGOPEDYCZNYCH:

- Polskiego Związku Logopedów,
- Polskiego Towarzystwa Logopedycznego,
- Protestu logopedów,
- Ogólnopolskiego Porozumienia Środowisk Akademickich.

Współpraca z innymi środowiskami – sojusznikami PZL

Przedstawiciele poszczególnych środowisk przyłączyli się stopniowo do działań podejmowanych przez PZL na różnych etapach zabiegania o właściwą regulację zawodu logopedy, zapewniając nieocenioną pomoc. Objętość tego tekstu ogranicza możliwość wymienienia i podziękowania wszystkim zaangażowanym osobom i podmiotom, dlatego wymienię tylko najważniejsze, chronologicznie, zgodnie z przebiegiem współpracy.

POLSKIE TOWARZYSTWO LOGOPEDYCZNE

Reprezentująca PTL przewodnicząca Towarzystwa kadencji 2019–2023 prof. nadzw. dr hab. Jolanta Panasiuk wspierała inicjatywy PZL w przedmiotowym obszarze począwszy od 2022 r., czyli pierwotnych konsultacji środowisk logopedycznych, w wyniku których wyrażono zarówno przez PZL, jak i PTL pierwsze pisemne negatywne opinie na temat projektu ustawy MZ (luty 2022). Następnie prowadziłyśmy systematycznie bieżące konsultacje, uzgodnienia stanowisk i współdziałań oraz wspólne negocjacje w MZ na każdym etapie procedowania projektów obu ustaw. Profesor Jolanta Panasiuk uczestniczyła w licznych spotkaniach konsultacyjnych organizowanych przez PZL – z ekspertami, prawnikami oraz ze środowiskami logopedycznymi, które przyłączyły się na kolejnych etapach do naszych starań. 28 lutego 2023 r. PTL opublikowało stanowisko popierające PZL w sprawie wyłączenia logopedów z projektu Ustawy o niektórych zawodach medycznych. Następnie przewodnicząca PTL aktywnie uczestniczyła w spotkaniach na etapie procedowania ustawy w Sejmie (debata, posiedzenie Komisji Zdrowia), popularyzowała postępowanie PZL i PTL w środowisku akademickim wśród pracowników naukowych i studentów. Włączyła się w prace przygotowujące projekt ustawy o zawodzie logopedy jako członkini głównego zespołu koordynującego prace oraz koordynatorka grupy merytorycznej ds. logopedii jako nauki i standardów kształcenia logopedów. Po zakończeniu sprawowania funkcji przewodniczącej PTL zaangażowała się w dalsze prace nie tylko jako przedstawicielka PTL, ale i przewodnicząca Zespołu Rozwoju i Zaburzeń Mowy (2023-2026) oraz członkini Rady Języka Polskiego przy PAN.

POLSKA AKADEMIA NAUK

Profesor n. hum. Marzenna Zaorska, przewodnicząca Sekcji Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, pedagog specjalny i logopeda. Od lat podejmuje wspólne działania z PZL związane z doskonaleniem zawodowym logopedów oraz popierające nasze starania o jakość merytoryczną wykonywanego zawodu. Przygotowuje merytorycznie wybrane numery „Forum Logopedy” – popularnonaukowego czasopisma dla logopedów. W bieżącym roku wystosowała opinie popierające PZL w odniesieniu do projektu ustawy MZ, podpisała list otwarty do Ministra Zdrowia przygotowany przez Związek Zawodowy Dietetyków, zabiegała o poparcie wśród posłów. Ponadto pani przewodnicząca konsultuje stanowiska PZL kierowane do MEiN, np. Sekcja Pedagogiki Specjalnej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN podzieliła opinię Polskiego Związku Logopedów z dnia 19 kwietnia 2023 roku w sprawie bezpłatnych studiów podyplomowych w zakresie metodyki wspomagania komunikacji językowej uczniów, finansowanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, jak i stanowisko Polskiego Związku Logopedów z dnia 28 grudnia 2022 roku w sprawie projektu rozporządzenia MEiN z dnia 2 grudnia 2022 roku w sprawie szczegółowych zadań wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych. Na lipcowym spotkaniu środowisk logopedycznych zadeklarowała udział w pracach grupy merytorycznej ds. logopedii jako nauki i standardów kształcenia logopedów. W ramach różnych Komisji PAN funkcjonuje też wielu pracowników naukowych, którzy zainicjowali powstanie porozumienia środowisk akademickich – OPŚA.

EKSPERCI PZL

Doktor hab. Jolanta Sławek, prof. UAM, i dr hab. Ewa Kaptur, prof. UAM – członkinie i ekspertki PZL ds. systemu kształcenia logopedów. Współpracowały z nami, analizując i konsultując projekt standardu praktyk studenckich (w zespole z prof. Jolantą Panasiuk i prof. Anitą Lorenc). Projekt przygotowany został przez dr Magdalenę Knapkę (ZG PZL, UJ), przy współpracy Grażyny Wiśniewskiej (ZG PZL). Opracowano go na poczet przyszłych rozwiązań prawnych. Panie uczestniczyły w spotkaniach, debacie, zabiegały o wsparcie posłów oraz pośredniczyły w kontaktach z powstałym Ogólnopolskim Porozumieniem Środowisk Akademickich. Obecnie włączyły się w prace grupy merytorycznej ds. logopedii jako nauki i standardów kształcenia logopedów.

PROTEST LOGOPEDÓW

Oddolny ruch logopedów, który zrzesza głównie osoby prowadzące prywatną praktykę oraz funkcjonujące w placówkach publicznych; część z nich stanowią także logopedzi zrzeszeni w PZL i/lub PTL. Powstał 29 marca 2023 r. po nagłośnieniu przez PZL w regionach zagrożeń wynikających z projektu ustawy MZ. Momentem zwrotnym w uświadomieniu sobie przez logopedów zagrożeń wynikających z projektu ustawy okazały się konferencje zorganizowane

przez PZL w Warszawie (11.03.2023 r.) oraz w Krakowie i w Poznaniu (25.03.2023 r.). Na portalu Protestu Logopedów, dzięki skutecznej popularyzacji wspólnych interesów z PZL, załogowało się 11 211 osób. Założycielką i liderką tak liczego oddolnego ruchu logopedów jest Małgorzata Gawrył, wspierana przez angażującego się w sprawy logopedów ich pracodawcę, Marcina Baranowskiego. Aktywność założycielki i administratorów portalu wzmocniła i upubliczniła w przestrzeni społecznej formalne działania PZL, przekładając je na jasne, czytelne komunikaty. Reprezentanci ruchu podejmowali również własne niezależne działania, publikując atrakcyjne plakaty i grafiki manifestujące sprzeciw logopedów wobec rozwiązań proponowanych przez MZ oraz udzielając wywiadów i organizując wystąpienia w mediach równoległe z przedstawicielami pozostałych środowisk. Małgorzata Gawrył i Marcin Baranowski włączyli się w negocjacje z MZ i wraz z innymi przedstawicielami protestu pozyskiwali wsparcie posłów na etapie procedowania ustawy w Sejmie. Na zaproszenie PZL osoby reprezentujące Protest Logopedów zadeklarowały kontynuację współpracy w przygotowaniach odrębnej ustawy, wskazując swych przedstawicieli jako członków poszczególnych zespołów i grup merytorycznych, najliczniej deklarując wsparcie w pracach grupy merytorycznej ds. działalności gospodarczej.

OGÓLNOPOLSKIE POROZUMIENIE ŚRODOWISK AKADEMICKICH

Porozumienie powstało na początku kwietnia 2023 r. z inicjatywy dr hab. Anity Lorenc, prof. UW, wspieranej m.in. przez dr hab. Martę Korendo, prof. UP, dr hab. Katarzynę Kaczorowską-Bray, prof. UG, i prof. dr hab. Małgorzatę Rutkiewicz-Hanczewską. Obszerne sprawozdanie z działań OPŚA czytelnicy znajdą w niniejszym wydaniu WPL (Lorenc, 2023). Niewątpliwie autorytet i wsparcie środowisk akademickich oraz studentów pozwoliły ostatecznie przekonać MZ o słuszności spójnych, jednolitych i jednoznacznych argumentów kierowanych przez zawiązane 20 kwietnia Ogólnopolskie Porozumienie Środowisk Logopedycznych. Na kolejnym etapie prac w trakcie przygotowywania odrębnej ustawy o zawodzie logopedy wsparcie merytoryczne przedstawicieli środowisk akademickich będzie nieodzowne.

KOMLOGO

Wydawnictwo prowadzone przez Piotra Grubę pomagało PZL w popularyzowaniu stanowisk poprzez własne media społecznościowe oraz przygotowało dla nas projekt graficzny:

Grafika:

Zespół prawników

Pracę prawnika PZL dr mec. Agnieszki Laber wspierają mec. Konrad Drezno oraz mec. Adam Frąckowiak, uczestnicząc w spotkaniach konsultacyjnych oraz opracowując opinie i analizy prawne. Z uwagi na nasze ograniczone środki prawnicy angażują się i świadczą usługi niejednokrotnie pro bono, za co składamy szczególne podziękowanie.

Petycja PZL – Apel Logopedów

17 kwietnia 2023 r. po dwóch tygodniach od opublikowania Apelu logopedów w sprawie projektu Ustawy o niektórych zawodach medycznych uzyskano 100 tys. podpisów osób popierających nasze postulaty.

Debata w Sejmie przełomem w negocjacjach z Ministerstwem Zdrowia

PZL oraz zaangażowani przedstawiciele Porozumienia Środowisk Logopedycznych skutecznie lobbowali wśród posłów na rzecz wyłączenia logopedów z projektu niekorzystnej dla nas ustawy. Na moją propozycję współpracy pozytywnie odpowiedziała posłanka Iwona Kozłowska – z zawodu logopeda. W ramach Klubu Poselskiego Koalicji Obywatelskiej 26 kwietnia 2023 r. udało się zorganizować debatę w Sejmie. Dzięki wcześniejszemu wdrożeniu przez PZL postępowania zgodnie z ustawą lobbingową logopedzi zrzeszeni w PZL mogli wziąć udział w debacie i zapewnić bezpośredni udział w wydarzeniu przedstawicielom różnych środowisk, także w formie indywidualnych wystąpień.

Zapis z debaty jest dostępny na stronie:
https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=621561439496960.

Debatę poprzedziła konferencja prasowa z udziałem organizatorów: pośła Rajmunda Millera, posłanki Iwony Kozłowskiej oraz przewodniczących PTL i PZL link:
<https://www.facebook.com/watch/?v=1303214403623063>. W debacie wzięło udział ponad stu logopedów, a komentarze prasowe wywiady z logopedami opublikowano w wielu mediach.

Fot. 1. Konferencja prasowa przed debatą

Fot. 2. Zdjęcie logopedów - uczestników debaty

Końcowe etapy procedowania projektu Ustawy o niektórych zawodach medycznych

Reprezentując PZL, monitorowałam dalsze procedowanie ustawy, bezpośrednio uczestnicząc w posiedzeniu komisji zdrowia 9 maja 2023 r. Złożyłam wówczas opinię prawną PZL, uzasadniającą wyłączenie logopedów z projektu ustawy. Towarzyszyli nam liderzy współpracujących środowisk, wymienieni w opracowaniu autorstwa prof. Anity Lorenc, oraz prawnik PZL – mec. dr Agnieszka Laber. Na posiedzeniu Komisji 23 maja 2023 r., dzięki naszym argumentom, decyzją wszystkich klubów poselskich wyłączono logopedów z projektu ustawy, co w aktualnych warunkach funkcjonowania Sejmu można uznać za sukces.

Po wniesieniu poprawek przez senatorów ustawa została przyjęta przez sejm 17 sierpnia i podpisana przez prezydenta 1 września 2023 r. Po wyłączeniu z niej logopedów obejmuje 15 zawodów medycznych, do wykonywania których przygotowanie do zawodu uzyskuje się głównie na poziomie średniego wykształcenia.

Podsumowanie

Wszyscy pracowaliśmy na rzecz zjednoczenia środowiska logopedów z dużym zaangażowaniem, poświęcając własne sprawy zawodowe i prywatne, za co wszystkim logopedom, którzy włożyli olbrzymi wysiłek, wykonali tytaniczną pracę i skonsolidowali działania w tym trudnym i ważnym dla nas czasie, szczególnie Zarządowi Głównemu PZL i Zarządom Oddziałów oraz liderom Porozumienia, ponownie dziękuję. Mam nadzieję, że kolejne osoby dołączą do naszej inicjatywy, konstruktywnie nas wspierając. Dotychczas udało nam się połączyć siły, współpracować i negocjować z Ministerstwem Zdrowia. Z wzajemnym szacunkiem, pomimo odmiennych stanowisk oraz w stylu, który znalazł uznanie u adwersarzy, np. decydentów i posłów. Jesteśmy wszak specjalistami od komunikacji interpersonalnej, co zostało dostrzeżone i docenione przez urzędników ministerialnych. Mam nadzieję, że pomimo różnorodności naszego zawodu uda nam się nadal pracować w dobrej atmosferze i wypracować satysfakcjonujące wszystkich logopedów rozwiązania. Zależy nam na tym, aby utrzymać społeczny wizerunek jedności środowiska. Uważam, że zabieganie o partykularne interesy i niezdrowa konkurencja osłabiają naszą pozycję na rynku pracy. Nie chcemy naśladować niektórych polityków, zadbajmy o dobry przykład konsolidacji środowisk wokół wspólnego celu. Zachęcamy do popularyzowania członkostwa w PZL oraz przekazywania darowizn na poczet opracowania odrębnej ustawy o zawodzie logopedy, która posłuży nie tylko naszym członkom, ale wszystkim logopedom.

Bibliografia

Famuła–Jurczak A., Wiśniewska G. (red.), 2023, Projekt ustawy o zawodzie logopedy – konsultacje ze środowiskiem logopedów, RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO, <https://logopeda.org.pl/new.php?id=1439> (dostęp: 4.09.2023).

Kalendarium prac ZG PZL nad projektem ustawy o niektórych zawodach medycznych, <https://logopeda.org.pl/new.php?id=1386> (dostęp: 4.09.2023).

Lorenc A., 2002, *Informacja na temat działań Ogólnopolskiego Porozumienia Środowisk Akademickich w związku z wyłączeniem zawodu logopedy z Ustawy o niektórych zawodach medycznych*, „Wielkopolski Przegląd logopedyczny”, nr 1.

Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych, https://orka.sejm.gov.pl/proc9.nsf/ustawy/3183_u.htm (dostęp: 4.09.2023).

Artykuł ukazał się w Wielkopolskim Przeglądzie Logopedycznym nr 1/20/2023